

Ingekomen: 14 december 2021 Registratienummer: 1560868

Aan:

De colleges en raden van de gemeenten in Zaanstreek-Waterland

c.c. -Gedeputeerde staten van Noord-Holland
-Bureau Rijnconsult

Geachte besturen,

In vervolg op het e-mailbericht van 11-10-2021 bericht ik u het volgende.

In het kader van de bestuurlijke toekomst voerde het college van Wormerland op verzoek van de gemeenteraad van deze gemeente een bestuurlijke verkenning uit in gesprekken met (delegaties van) de colleges van de overige gemeenten in Zaanstreek-Waterland. Het resultaat van die verkenning staat als rapportage aan de gemeenteraad verwoord in bijgaand raadsvoorstel, met in bijlage de vastgestelde gespreksverslagen waarop de rapportage is gebaseerd. Bij deze nogmaals dank aan degenen die meewerkten aan de gesprekken.

Volgende week vergadert de raad op 21-12-2021 over deze verkenningsrapportage. Daaraan gaat een voorronde vooraf op 20-12-2021. Er loopt daarnaast nog een participatietraject tot in januari. De planning is dat de zittende gemeenteraad daarna een richtinggevend besluit neemt. Een definitief besluit over de bestuurlijke toekomst zal naar verwachting worden genomen door de na de komende verkiezingen samengestelde gemeenteraad van Wormerland.

U krijgt nu deze informatie als voortgangsinformatie. Wilt u deze informatie delen met diegenen die daarvoor in aanmerking komen, zoals uw portefeuillehouders op dit onderwerp?

Dank voor uw aandacht.

Namens het college van Wormerland,

De gemeentesecretaris

211125 Zakelijk verslag van gesprek inzake de verkenning van de bestuurlijke toekomst.

Delegaties Edam-Volendam (E-V) & Wormerland (WL)

Aanwezig:

Burgemeester Sievers van Edam-Volendam en gemeentesecretaris (*geanonimiseerd*)

Burgemeester Michel-de Jong van Wormerland (WL), wethouder Halewijn en Gs (*geanonimiseerd*).

Bm WL opent het gesprek en vraagt om een beschouwing op de stand van zaken rond de bestuurlijke toekomst van de gemeente E-V, tegen de achtergrond van de vragen die tevoren ter oriëntatie zijn toegezonden.

Zij licht desgevraagd het traject van WL nog nader toe, o.a. hoe tot de voorkeursscenario's is gekomen.

De delegatie van E-V schetst desgevraagd het volgende:

Wat betreft het thema bestuurlijke toekomst is E-V vooral gefocust op werken aan een goed functionerende regio Zaanstreek-Waterland, met name gezien m.b.t. de gemeenschappelijke opgaven. Op MRA-schaal bestuurlijk de gelederen sluiten op de gemeenschappelijke thema's binnen ZaWa is een belangrijk ontwikkelpunt. Verwachting is dat het thema *bestuurlijk verder fuseren* niet manifest is bij de komende verkiezingen. Maar E-V houdt wel de ontwikkelingen nauwgezet in het oog. Verder heeft de raad van E-V al in 2017 als strategisch uitgangspunt gesteld dat samenwerking in de vorm van een ambtelijke fusie uitgesloten is.

Wat betreft de voorkeursscenario's van de raad van Wormerland het volgende.

Het is ook vanuit regionaal perspectief belangrijk dat er helderheid komt over wat de gemeenten willen. Voor intensivering van een netwerkmodel of de Nul-plus-variant is geen geploegde aarde in E-V. Die gemeente wil graag nog lang de zelfstandigheid zien te behouden, maar zal mogelijk op termijn verdere opschaling onder ogen zien als de omstandigheden, zoals de eigen situatie en/of regionale context, daartoe aanleiding geven. Scenario Groot-Waterland is niet direct voor de hand liggend voor E-V. Als het vraagstuk van verdere bestuurlijke opschaling noodzakelijkerwijs tot een afweging zou nopen, lijkt Waterland in eerste instantie een gemeente die het dichtst bij ligt. De gemeenschappelijkheden rond het water en Purmerend voelen dichterbij dan Oostzaan en Wormerland. En misschien wordt een gemeente die bestaat uit 5 voormalige gemeenten qua oppervlakte in relatie tot de omvang van de (opgetelde) organisatie teveel om goed te kunnen besturen.

E-V vermoedt dat een evt. vorming van een gemeente Groot-Waterland uit vier gemeenten (WL, WA, OZ en LA) geen aantrekkelijk perspectief zou zijn voor E-V, omdat E-V dan als kleinste gemeente zou resteren in een regio met verder drie grotere gemeenten (Groot-Waterland, Purmerend en Zaanstad).

Wat betreft meer thematische samenwerking het volgende.

Wervingskracht is ook voor E-V een knelpunt, waar extra geld in gestoken moet worden. Samenwerking richting betere wervingskracht is geen direct thema voor E-V. Het is maar zeer de vraag of we daarmee slagvaardiger of robuuster worden.

Wat betreft evt. samenwerking met BUCH-gemeenten wordt het volgende gemeld door E-V. Er is geen wezenlijke verbinding met de BUCH. De afstand en de verschillen met die regio zijn te groot. Gewoon geen logische samenwerkingspartner.

Identiteit en de nabijheid van bestuur zijn woonkern gerelateerde thema's en daar moet het bestuur (ongeacht de omvang) ook altijd op blijven inspelen om de onderscheidenlijke identiteiten in stand te houden en om nauw contact te onderhouden. Daarop investeert E-V ook richting de woonkernen binnen die gemeente.

De collegedelegatie spreekt naar inschatting het gevoel van het college van E-V uit en naar inschatting ook dat van de raad van E-V, maar het zijn geen door besluiten gedragen opvattingen. Ook in college en raad zijn er op diverse punten nog wel eens verschillende stromingen aanwezig.

Met dank voor de gedachtewisseling is het gesprek afgesloten.

Opgemaakt door (*geanonimiseerd*), Gemeentesecretaris van Wormerland

(Dit verslag is door beide partijen vastgesteld. Het kan het worden gebruikt bij de rapportage van het college van WL aan de raad van WL, samen met de verslagen van de overige gesprekken in de bestuurlijke omgeving.)

FASTGESTELD

211125 Zakelijk verslag van gesprek inzake de verkenning van de bestuurlijke toekomst.

Delegaties Landsmeer (LA) & Wormerland (WL)

Aanwezig:

Burgemeester de Lange van Landsmeer, wethouder van Elfferich, Gs (*geanonimiseerd*).

Burgemeester Michel-de Jong van Wormerland (WL), wethouder Halewijn en Gs (*geanonimiseerd*).

Bm WL opent het gesprek en vraagt om een beschouwing op de stand van zaken rond de bestuurlijke toekomst van de gemeente LA, tegen de achtergrond van de vragen die tevoren ter oriëntatie zijn toegezonden.

Zij licht desgevraagd het traject van WL nog nader toe, o.a. hoe tot de voorkeursscenario's is gekomen.

De delegatie van LA schetst desgevraagd het volgende:

In 2019 besloot de raad van LA om te willen fuseren met Waterland en waar mogelijk ook met Oostzaan en Wormerland. Dat besluit staat eigenlijk nog overeind. Aanvullend is besloten om het college met Amsterdam en Purmerend te laten spreken over eventuele fusie, omdat Waterland, Oostzaan en Wormerland op dat moment niet richting fusie van groen landelijke gemeenten wilden werken. Beide gemeenten (Purmerend en Amsterdam) zijn ontvankelijk voor fusie, maar dan moet er wel breed draagvlak voor zijn in LA. Binnenkort wordt de tussenstand openbaar besproken door college en raad. Daarin ligt besloten dat het college voorstelt om in deze raadsperiode geen uitspraken meer te doen, maar wel de kernkwaliteiten van LA in beeld te brengen. Voor de verkiezingen worden de kernkwaliteiten van LA dan in beeld gebracht, wat input kan zijn voor alle betrokken gemeenten. Die omliggende gemeenten kunnen met zicht op die kernkwaliteiten en de tussenstand van het dossier bestuurlijke toekomst Landsmeer dan hun afweging maken.

Na de verkiezingen komt het thema dus opnieuw aan de orde in de raad in LA, zoals dat ook bij WL en OZ te verwachten is.

Desgevraagd: In de verkiezingen van LA zal een verlangen om zelfstandig te blijven geen issue zijn. Daarvoor is de focus op bestuurlijke fusie te eendrachtig onderschreven.

Wat betreft de voorkeursscenario's van de raad van Wormerland het volgende.

LA is blij dat WL meer varianten onder ogen wil zien. Het model Groot Waterland past goed bij de inzichten en wensen van LA.

De Nul-plus-variant is voor LA alleen denkbaar als er een bestuurlijke fusie achteraan komt binnen echt afzienbare termijn (indicatie: uiterlijk 2026).

Het netwerkscenario staat LA niet voor ogen. Te onzeker, te divers, te afhankelijk van andere partijen, teveel coördinatie vragend e.d. Kan alleen als dit geformaliseerd wordt m.b.v. DVO's of GR-en en moet opmaat zijn voor fusie. Zeker de kleinere gemeenten kunnen elkaar in een netwerk constructie vermoedelijk weinig bieden, omdat zij bijna niet veel meer kunnen brengen dan de basistaken.

Bm WL: Voor de grote strategische thema's kunnen we niet voor elkaar werken, maar wellicht kunnen wij wel met elkaar meer body vormen. Bm LA stelt dat ook die versterking van samenwerking vermoedelijk wel de fusie eis met zich brengt. Ziet complexiteit in netwerkscenario als LA besluit tot fusie met bijv. Amsterdam of Purmerend.

Synchronisatie van onze processen is wenselijk, vinden beide delegaties. De nieuwe raden moeten hun knopen tellen en bezien of en hoe zij aanknopingspunten zien voor intensievere bestuurlijke en ambtelijke verbindingen. Hopelijk zijn er dan ook aanknopingspunten. Wellicht gaat aangekondigd nieuw beleid van een nieuw kabinet hiertoe een impuls geven.

LA ziet het identiteitsvraagstuk ook als woonkern gerelateerd. Het is een belangrijk thema en er is geloof dat verscheidene identiteiten in stand kunnen worden gehouden als daarop goed geïnvesteerd wordt, o.a. in de vorm van budget, medezeggenschap, warm contact e.d.

Wat betreft evt. samenwerking met BUCH-gemeenten wordt het volgende gemeld. LA heeft daar eerder een inspiratiebezoek afgelegd, maar is niet echt geïnspireerd geraakt. Weinig synergie. De afstand is eigenlijk te groot, de regio's verschillen teveel, de omvang is met het aantal gemeenten waarover de capaciteit verdeeld moet worden nu al groot.

De collegedelegatie van de gemeente Landsmeer spreekt namens het college van de gemeente Landsmeer.. De collegedelegatie van de gemeente Landsmeer verwoordt ook de stand van zaken in relatie tot de bestuurlijke toekomst zoals de gemeenteraad van Landsmeer hierover tot op heden heeft gesproken en besloten, overigens vanuit het besef dat daarin verschillende politieke nuancerings aanwezig zijn.

Met dank voor de gedachtewisseling is het gesprek afgesloten.

Opgemaakt door (*geanonimiseerd*) Gemeentesecretaris van Wormerland

(Dit is de vastgestelde versie van het gespreksverslag. Deze tekst zal worden gebruikt bij de rapportage van het college van WL aan de raad van WL, samen met de verslagen van de overige gesprekken in de bestuurlijke omgeving.)

211123 Zakelijk verslag van gesprek inzake de verkenning van de bestuurlijke toekomst.

Delegaties Oostzaan (OZ) & Wormerland (WL)

Aanwezig:
College Oostzaan, excl. wethouder R. Dral.
Voltallig college Wormerland.

Bm WL opent het gesprek en vraagt om een beschouwing op de stand van zaken rond de bestuurlijke toekomst van de gemeente OZ, tegen de achtergrond van de vragen die tevoren ter oriëntatie zijn toegezonden.

Desgevraagd weet het college van OZ (nog) niet hoe de raad van OZ over de vragen denkt, gelet op het proces dat in OZ gaande is. In die zin kunnen er dus geen door de raad gedragen uitspraken in worden gezien. De raad in OZ heeft een sterke eigen rol gekozen in het proces bestuurlijke toekomst en de uitkomsten van dat proces zijn nog niet te voorspellen.

In algemene zin schat de delegatie van OZ in dat duurzame oplossingen voor de continuïteit en ontwikkeling van bestuurskracht vermoedelijk niet liggen in langdurige ambtelijke samenwerkingen, zeker op langere termijn.

In alle gevallen wordt het heel belangrijk om de nabijheid van bestuur goed en heel bewust te behouden door erop te organiseren. Dat is zeker een inrichtingsvraagstuk voor alle kernen van gemeenten waarin doorgaans sprake is van eigen identiteit die behouden moet blijven.

De delegatie van OZ schetst verder het volgende m.b.t. het lopende proces ter oriëntatie op de bestuurlijke toekomst: Er staat een enquête uit onder de ingezetenen. Uit de antwoorden wordt door een raads werkgroep een voorstel met toekomstscenario's gemaakt. Het moment van ophalen van inzichten bij buurgemeenten is nog niet bepaald.

Het onderwerp bestuurlijke toekomst zal vermoedelijk ook in OZ onderwerp van de verkiezingen worden.

Desgevraagd wordt vanuit OZ in regionaal perspectief primair gekeken naar de kleinere gemeenten, als het zou moeten aankomen op bestuurlijke fusie. De grote gemeenten liggen misschien minder voor de hand. Waterland lijkt niet open te staan voor intensieve samenwerkingsvarianten gelet op de nadrukkelijke keuze om zelfstandig door te gaan.

Intensivering van samenwerking op (strategische) thema's is in het verleden in de landelijke gemeenten aan de orde geweest, maar daar is geen vruchtbare toekomst aan gegeven. Daar opnieuw leven in blazen zal niet makkelijk zijn, maar OZ staat er wel voor open. Of daar uiteindelijk een bestuurlijke fusie op zal moeten volgen wordt dan wel de vraag.

Zonder samenwerking kunnen we op bepaalde terreinen gewoonweg niet meer, zoals in het sociaal domein.

OZ en WL zijn allebei met het thema bestuurlijke toekomst bezig en de meeste toekomstscenario's uit de stukken van WL kunnen van grote betekenis worden voor de bestaande g.r. OVER-gemeenten.

Ten aanzien van de optie netwerksamenwerking voorziet OZ structurele problemen. Die optie brengt teveel risico van cherry picking. Er wordt geen duurzame oplossing in gezien. Het is verder te afhankelijk van of en in hoeverre de andere netwerk gemeenten dat samen verder willen invullen en ontwikkelen. In het netwerk word je ook meer afhankelijk van wat de andere partijen willen.

De Nul-plus-variant helpt wellicht met meer body in onze samenwerking, maar ook daar dreigt dan weer het risico van verwatering van belang en zeggenschap. De zeggenschap verwaterd indirect en er ontstaat nog meer concurrentie in de capaciteitsverdeling als er meer deelnemers bijkomen. Dat soort conflicten zijn bekend uit diverse ambtelijke fusies met meerdere partners, in den lande.

Over de optie bestuurlijke fusie kan niet concludent gesproken worden. In het proces is de gemeente Oostzaan nog niet zover dat er al over inhoudelijke scenario's gesproken wordt en daarmee is nog niet duidelijk welke scenario's -ambtelijk en/of bestuurlijk- in het afwegingsproces betrokken zullen worden.

Het college van OZ ziet vanuit haar professionele praktijk bestuurlijke fusie wel ook als een serieus duurzaam eindpunt, maar de raad gaat erover. Als bestuurlijke fusie de vraag zou worden, dan is het wenselijk om meerdere fusievarianten in onderzoek te vergelijken op voor- en nadelen. (Bedoeld worden varianten met grote en met kleine gemeenten.) Met grote gemeenten bereik je al gauw meer body. Met kleinere samen heb je meer dezelfde vraagstukken en kan je misschien meer bereiken bij het conserveren van de bestaande nabijheid van het openbaar bestuur.. De voorkeur van het college van Oostzaan gaat uit naar een landelijke gemeente bestaande uit 4 (Landsmeer, Wormerland, Waterland en Oostzaan) of 5 (inclusief Edam Volendam) kleine groen-landelijke gemeenten. Daarbij wordt opgemerkt dat een fusievoornemen van OZ, WL en Landsmeer misschien nog wel eens tot een nieuwe afweging in Waterland aanleiding kan geven, maar dit terzijde.

Desgevraagd meldt WL dat intensieve samenwerking met BUCH-gemeenten belangstelling heeft van een minderheid in de raad, maar dat het college voor die constructie geen voorkeur heeft. Met als motief dat het een gebied is met andere regio indelingen, andere focus en andere gemeenschappelijke vraagstukken. We zitten niet in elkaars netwerken en het vergt flinke investering om wel in elkaars netwerken te gaan opereren. OZ voelt mee met die redenering en ziet als college samenwerking met die hoek ook niet als kansrijk.

Desgevraagd schat het college van WL in dat de recente brief van de minister BZK over nieuw beleid met betrekking tot de betrokkenheid van de provincie bij de ARHI procedure nu nog geen rol speelt. We moeten het doen met het actuele rijksbeleid. Daarnaast is er geen acute noodzaak tot koerswijziging op korte termijn.

WL hecht eraan dat wij de voordelen van onze nabijheid blijven koesteren, in welk scenario we ook terecht zouden komen.

Tegelijk zien we dat we op belangrijke (samenwerkings)thema's niet ten volle kunnen presteren, terwijl dat op grotere schaal vermoedelijk wel beter kan en soms moet. Er is nog geen afgeronde opvatting bij het college van WL, maar op termijn zullen samenwerkingsvormen wellicht niet voldoende steek kunnen houden om de bestuurlijke vraagstukken in de toekomst blijvend het hoofd te kunnen bieden.

Loopt er nog toenadering tussen OZ en Landsmeer? Tot nader order is dat overleg geparkeerd, aldus de delegatie van OZ.

Synchronisatie processen bestuurlijke toekomst in OZ en WL? Het zou mooi zijn als we uiteindelijk kunnen afstemmen. Dat kan als de raden definitief pas na de verkiezingen gaan beslissen. College van WL gaat een RV maken. Het college van OZ zal in afstemming met de raad (swerkgroep) ook gaan overwegen dat te doen. Waar mogelijk blijven de colleges afstemmen, vanwege de belangen in de samenleving van hun gemeenten, maar ook vanuit de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor hun gemeenschappelijke regeling OVER-gemeenten. Vervolgoverleg ligt dus in de rede.

Desgevraagd wordt het proces van de raad in WL nog eens geschetst. Het thema identiteit heeft ook uitdrukkelijk plek in het participatieproces.

Met dank voor de gedachtewisseling is het gesprek afgesloten.

Opgemaakt door (*geanonimiseerd*) Gemeentesecretaris van Wormerland

(Dit is de vastgestelde versie van het verslag, die wordt gebruikt bij de rapportage van het college van WL aan de raad van WL, samen met de verslagen van de overige gesprekken in de bestuurlijke omgeving.)

211115 Zakelijk verslag van gesprek inzake de verkenning van de bestuurlijke toekomst.

Delegaties Purmerend & Beemster-Wormerland

Aanwezig:

Burgemeesters Bijl van Purmerend (PU) en Heerschop van Beemster (BE) en projectleider (*geanonimiseerd*) (PU).

Burgemeester Michel-de Jong van Wormerland (WL), wethouder Halewijn en Gs Kool

Bm WL opent het gesprek en vraagt om een beschouwing op de stand van zaken rond de bestuurlijke toekomst van de gemeenten, tegen de achtergrond van de vragen die tevoren ter oriëntatie zijn toegezonden.

Bm PU schetst mede namens Bm BE het volgende:

In 2019 nog gesprek gehad in kader van de voorgenomen fusie Purmerend-Beemster. Toen hield Wormerland stellig vast aan zelfstandigheid.

Fusie Purmerend-Beemster gaat richting 100.000 inwoners. Stad en platteland komen samen.

Ambtelijke samenwerking tussen hun gemeenten de afgelopen jaren zag er iets anders uit dan OVER-gemeenten (het was meer levering van diensten door PU aan BE), maar dat was geen bevredigende oplossing. Zij zien niets meer in ambtelijke samenwerking, tenzij er een bestuurlijke fusie als stip op de horizon staat.

De drie decentralisaties en de omgevingswet vragen veel en vergen flinke schaalomvang om te kunnen behappen.

De samenwerking in de regio en in MRA-verband gaan goed. De gezamenlijk opgestelde propositie is daar een voorbeeld van. Ook wordt samen opgetrokken in de coronabestrijding en de naleving van de maatregelen. Grote gemeenten leveren daar wel een grotere bijdrage in en de beleving is dat dit ook zo zal blijven in MRA en Zaanstreek-Waterland verband.

De voorkeursscenario's van Wormerland bieden voor PU en BE geen perspectief voor vervolgcities.

1. Netwerkconstructie is te diffuus en herbergt het risico van *cherry picking*. Het is maar de vraag of je de echte regionale vraagstukken ermee kunt oplossen. Zij gaan liever niet leveren in dergelijk construct.
Desgevraagd: In jeugdzorg gaat het redelijk in het netwerk, maar de volledige netwerkconstructie voor het hele takenspectrum wordt niet als heilzaam gezien. Wat zij zelf kunnen doen, doen ze liever ook zelf, zonder afhankelijk te zijn van anderen. Dit omdat taken nooit op zichzelf staan. Ze willen zaken in integraliteit aanpakken.
2. Groot-Waterland scenario. Beemster en Purmerend zijn ook onderdeel van Waterland. Met dat gebied voelen zij zich ook verbonden, maar zij zijn niet genoemd in de scope. Zij vragen zich af hoe je zoiets vorm geeft zonder "dominante" kern (lees: een kern die voldoende body heeft om op te kunnen steunen) . Daar zijn veel voorbeelden van in den lande die niet werken omdat er geen min of meer dragende pijler is in de vorm van een "dominante" kern.
3. Nul-plus variant biedt voor hen geen perspectief

Deze samenvatting is zeker gedragen perspectief in bestuurlijk Purmerend en Beemster.

Purmerend staat open voor samenwerking met Landsmeer, als Landsmeer dat vraagt. Ook daar moet dan wel bestuurlijke fusie in het verschiet liggen.

Desgevraagd: Zij zullen samenvoeging tussen hun gemeenten en de Groot-Waterland gemeenten niet initiëren, maar als vanuit Groot-Waterland erom zou worden gevraagd, zal er bereidheid zijn om dat te onderzoeken. Daarvan maakt dan onderdeel uit hoe je de verschillen die nu eenmaal per gemeente bestaan (ook identiteitsverschillen) onder een en hetzelfde bestuurlijke dak toch kunt blijven koesteren. Beemster en Purmerend hebben hier ervaring mee. Een voorbeeld is dat in aanloop naar de fusie per 1 januari 2022 de gemeenteraden van Beemster en Purmerend een gezamenlijke begroting 2022 hebben opgesteld voor de nieuwe gemeente. In de beide raden van PU en BE is die besproken en over en weer is rekening gehouden met lokale wensen vanuit de raden. Alle beleid en regelgeving van Beemster en Purmerend zijn in aanloop naar de fusie tegen het licht gehouden waarbij 'het beste van twee werelden' is voorgelegd en opnieuw is beoordeeld door de beide raden.

Desgevraagd: Zijn er termen voor thematische samenwerking, bijv. personeel? Kunnen en moeten we meer samen aan de slag daarin binnen de regio? PU heeft veel aantrekkingskracht op personeel

vanuit de regio. Op vacatures wordt veelal gereageerd door medewerkers van omliggende gemeenten. Dat ligt aan salarisniveau, doorgroeimogelijkheden, maar ook aan de manier van werken (contextueel gedreven) en dat er minder extern personeel en dus meer vast personeel werkt. Ook is het gemiddeld een vrij jonge organisatie. Personeel kiest bewust voor genoemde aspecten. PU en BE zien dus geen directe aanleiding voor regionaal samenwerkingsinitiatief.

Desgevraagd: In samenwerking met de BUCH gemeenten wordt geen heil gezien. Dat wordt gezegd vanuit veel inhoudelijke achtergrondkennis en een belangrijk tegenargument is dat het echt een andere regio is met andere karakteristieken en opgaven.

Desgevraagd wordt nog de suggestie gedaan om ook te kijken naar diversiteit in de oriëntaties binnen de gemeente Wormerland. (Oostelijk meer gericht op PU e.o. en westelijk meer gericht op Zaanstad e.o.)

Als de raad van WL dat zou willen, dan is er bij de burgemeesters van PU en BE bereidheid om door die raad bevraagd te worden over hoe het is en wordt gedaan rond het koesteren en bewaren van verschillende lokale identiteiten in een grotere bestuurlijke entiteit.

Met dank voor dit aanbod en het gesprek is het gesprek afgesloten.

Opgemaakt door (*geanonimiseerd*), Gemeentesecretaris van Wormerland

(Dit verslag is door beide partijen vastgesteld. Het zal worden gebruikt bij de rapportage van het college van WL aan de raad van WL, samen met de verslagen van de overige gesprekken in de bestuurlijke omgeving.)

FASTGESTELD

211123 Zakelijk verslag van gesprek inzake de verkenning van de bestuurlijke toekomst.

Delegaties Waterland (WA) & Wormerland (WL)

Aanwezig:

Burgemeester van der Weele van Waterland, wethouder van Nieuwkerk, gemeentesecretaris (*geanonimiseerd*), (*geanonimiseerd*) adviseur JZ van Waterland.

Burgemeester Michel-de Jong van Wormerland (WL), wethouder Halewijn en Gs (*geanonimiseerd*).

Bm WL opent het gesprek en vraagt om een beschouwing op de stand van zaken rond de bestuurlijke toekomst van de gemeente WA, tegen de achtergrond van de vragen die tevoren ter oriëntatie zijn toegezonden.

Zij licht desgevraagd het traject van WL nog nader toe, o.a. hoe tot de voorkeursscenario's is gekomen.

De delegatie van WA schetst desgevraagd het volgende:

Wat betreft de bestuurlijke toekomst van Waterland, dat is de keuze voor zelfstandigheid geen issue op dit moment, na een overigens spannend traject waarin ook alle gemeenten zijn geraadpleegd. Verwachting is dat het thema zelfstandigheid niet opspeelt in de komende verkiezingen.

Er is geïnvesteerd (1 Mio structureel) in een reorganisatie van de ambtelijke dienst, om de kwetsbaarheid te verminderen en om grotere projecten zelf te kunnen blijven dragen. De arbeidsmarkt werkt niet echt mee. In het sociaal domein is werving nog gelukt. Vooral in het fysieke domein (ruimte en civiel techniek) zijn de vacatures lastig te vullen.

De regionale samenwerking is een belangrijk thema voor het gemeentebestuur. Waterland wil meer gaan investeren en bijdragen in de regionale samenwerking.

Wat betreft de voorkeursscenario's van de raad van Wormerland het volgende. WA vindt het vooral belangrijk dat Wormerland een keuze maakt en dat WA zich niet uitsprekt over deze keuze. Na de door Wormerland te maken keuze ontstaat duidelijkheid die ook de samenwerking met de omliggende gemeenten vergemakkelijkt. Het is ook vanuit regionaal perspectief belangrijk dat er helderheid komt over wat de gemeenten willen. WA wil verder ontwikkelen naar een (zelfstandige) regio netwerkgemeente. Het helpt als andere gemeenten eenzelfde keuze maken. Dat maakt meer inhoudelijke samenwerking mogelijk vanuit een identiek perspectief. Alleen in de voorkeursscenario "het netwerkmodel" worden aanknopingspunten gezien. De scenario's "Groot-Waterland" en "Nul-plus" vormen geen aanknopingspunten voor WA. Ambtelijke en bestuurlijke fusie zijn geen opties voor WA.

Wat betreft meer thematische samenwerking het volgende. Kansen liggen wellicht bij gezamenlijke positionering op de arbeidsmarkt.

Meer samenwerkingsthema's zijn wellicht: inkoop, arbeidsparticipatie, ICT, maar ook andere thema's als die vooral bijdragen aan versterking van de zelfstandigheid van WA. Desgevraagd is ook krachtenbundeling op onze gemeenschappelijke grotere opgaven (landschap, duurzaamheid, MRA e.d.) denkbaar, maar in de raad van WA wordt daar wisselend over gedacht. Samenwerking wordt door sommigen ook juist gezien als bedreiging voor de zelfstandigheid, omdat de zeggenschap erin zo kan verwateren.

Overigens is recent onderzocht of op de inkoopfunctie tussen WA en Edam-Volendam kan worden samengewerkt, maar er kon geen overeenkomst worden bereikt.

Wat betreft evt. samenwerking met BUCH-gemeenten wordt het volgende gemeld. Die variant heeft geen rol gespeeld in de discussie binnen WA. Buiten Zaanstreek-Waterland samenwerking zoeken maakt die samenwerking in ZaWa naar verwachting niet sterker.

Er is in dat gebied een andere oriëntatie en er zijn verschillende regio indelingen die samenwerkingskansen in de weg staan.

Identiteit is vooral woonkern gerelateerd en daar moet het bestuur ook op blijven inspelen om de onderscheidenlijke identiteiten in stand te houden.

De collegedelegatie spreekt zeker het gevoel van het college van WA uit en naar inschatting ook dat van de raad van WA, overigens vanuit het besef dat daarin verschillende stromingen aanwezig zijn.

Met dank voor de gedachtewisseling is het gesprek afgesloten.

Opgemaakt door (*geanonimiseerd*), Gemeentesecretaris van Wormerland

(Dit is de vastgestelde versie van het verslag, dat kan worden gebruikt bij de rapportage van het college van WL aan de raad van WL, samen met de verslagen van de overige gesprekken in de bestuurlijke omgeving.)

FASTGESTELD

211118 Zakelijk verslag van gesprek inzake de verkenning van de bestuurlijke toekomst.

Delegaties Zaanstad (Za) & Wormerland (WL)

Aanwezig:

Burgemeester Hamming, gemeentesecretaris a.i. (*geanonimiseerd*), afdelingshoofd strategie (*geanonimiseerd*).

Burgemeester Michel-de Jong van Wormerland (WL), wethouder Halewijn en Gs Kool.

Bm WL opent het gesprek en vraagt om een beschouwing op de stand van zaken rond de bestuurlijke toekomst van de gemeente Za, tegen de achtergrond van de vragen die tevoren ter oriëntatie zijn toegezonden.

De delegatie van Za schetst het volgende:

Za hecht vanuit liefdevol nabuurschap aan de goede samenwerking in Zaanstreek-Waterland (goede MRA propositie, goede samenwerking in VrZW en GGD bijv.) en aan de verdere ontwikkeling daarvan. Er moet echt verder kracht worden ontwikkeld door alle partijen in die samenwerking. Voor grote gemeenten is het lastig om daar nadrukkelijk initiatief in te tonen c.q. vragende partij te zijn richting de kleinere gemeenten, omdat dat vaak gevoeld wordt als overheersend, terwijl dat geenszins zo bedoeld wordt. Maar er zijn wel zorgen dat gemeenten in gevaar komen door enkele zware thema's, beperkte financiële draagkracht, bestuurlijke dynamiek of te weinig massa. Het speelt wellicht nog niet direct bij Wormerland, maar er zijn meerdere kleinere gemeenten die op het regionale samenwerkingstoneel lang niet altijd vertegenwoordigd zijn wegens capaciteitsgebrek en die hun bestuurders ook niet ten volle kunnen ondersteunen in hun regionale rollen.

In ambtelijke fusies wordt niet direct heil gezien in Za., mede gelet op andere voorbeelden in het land. En andere vormen van samenwerking moeten ook wel een helder door alle partijen gedragen visie als onderbouwing hebben.

Wat betreft de voorkeursscenario's van Wormerland, wordt de opvatting aangehangen dat in ZaWa voldoende sterke bestuurlijke eenheden zouden moeten bestaan om de grote schaalvraagstukken goed aan te kunnen. Je zult toch minimaal 40.000 inwoners moeten hebben om voldoende body te hebben. Dan komt eigenlijk alleen Groot-Waterland als optie uit de bus als een reële.

Desgevraagd zou Za overigens eerder kiezen voor een duidelijke Zaanstreek-gemeente die te vergelijken valt met ons scenario 2. "Poort van de Zaanstreek" (een scenario dat de raad van Wormerland eigenlijk niet verder wil verkennen).

Er wordt niet op voorhand uitgesloten dat er meer samenwerking wordt onderzocht rond bepaalde diensten en capaciteitsvraagstukken, bijv. in DVO's onder te brengen. (Denk bijvoorbeeld aan bedrijfsvoeringstaken, BOA's / handhaving, HRM, interne personele mobiliteit). Er is zeker animo om onze gezamenlijke ambities en thema's nader onder de loep te nemen met de nieuwe colleges. Za & WL hebben meerdere thema's die we ook samen meer stevig kunnen aanpakken, zoals de Zaanbocht.

Desgevraagd ziet Za geen zin in samenwerking over de grens van onze regio heen, richting bijv. BUCH. De focus van de BUCH en de daarbij behorende netwerken zijn echt anders dan die van ons. Dan ligt het Amsterdamse dichterbij. Onze focus moet echt langs de lijn van de inhoud van ZaWa lopen, is de opvatting van Zaanstad.

Deze samenvatting is zeker gedragen perspectief in bestuurlijk Zaanstad, m.n. het college. In de raad zijn er nogal diverse denkbeelden als het gaat om bestuurlijke grenzen en toekomst. Dat kwam naar voren n.a.v. het gesprek eerder dit jaar over het verzoek van de provincie NH om na te denken over de bestuurlijke toekomst, ook in regionaal perspectief.

Er is daar geen onderscheid in het gesprek gemaakt tussen het oostelijk deel en westelijk deel van de gemeente Wormerland, voor zover al over de grens gekeken wordt. Zij beredeneren hun denken vanuit een *daily urban system* dat we organisch met elkaar vormen.

Het gaat daarin om de onderkenning dat binnen een bepaald gebied organische samenhang bestaat wat betreft economie, wonen, voorzieningen, mobiliteit e.d..

Verder is Zaanstad zich ook zeer bewust van de identiteit van de verschillende dorpen die er deel vanuit maken en de lokale voorzieningen die daar ter plaatse nodig zijn. Eenheid en verscheidenheid is echt de policy in Zaanstad. De nabijheid van de gemeente kan ook in een grote stad als Zaanstad goed georganiseerd worden naar de lokale maat.

Met dank voor de gedachtewisseling is het gesprek afgesloten.

Opgemaakt door (*geanonimiseerd*) Gemeentesecretaris van Wormerland

(Dit verslag heeft de goedkeuring van de gespreksdeelnemers.

Het wordt gebruikt bij de rapportage van het college van WL aan de raad van WL, samen met de verslagen van de overige gesprekken in de bestuurlijke omgeving.)

FASTGESTELD

Raadsvoorstel

Nummer raadsnotitie	2021/82
Datum voorronde	20-12-2021
Datum B&W vergadering	14-12-2021
Portefeuillehouder	A.J. Michel-de Jong
Opsteller	<i>(geanonimiseerd)</i>
Afdeling/team	Gs
Voorgestelde behandeltijd Voorronde	
	☒ Openbaar ☐ Geheim

Onderwerp
Dossier bestuurlijke toekomst.

Kern van het voorstel
<p>De gemeenteraad oriënteert zich op de bestuurlijke toekomst van Wormerland. Hij gaf op 21-9-2021 een aantal voorkeursscenario's mee aan het college voor onderzoek en bespreking van de mogelijkheden tot realisatie daarvan met de bestuurlijke omgeving die een (mogelijke) rol speelt in die scenario's.</p> <p>Het college rapporteert nu vanuit de gesprekken met de bestuurlijke omgeving terug over de (on)mogelijkheden van de scenario's.</p> <p>Het is de bedoeling dat de raad op basis hiervan beoordeelt welke scenario's in het inmiddels gestarte participatietraject worden ingebracht.</p> <p>Het doel van eerder genoemd raadsbesluit is om uiteindelijk in februari een richtinggevende keuze voor de toekomst te bespreken. Het is aan de nieuwe gemeenteraad na de komende verkiezingen om een definitief besluit over de bestuurlijke toekomst te nemen.</p>

Voorgesteld besluit

De Raad besluit:

1. Kennis te nemen van de in dit raadsvoorstel verwoorde terugkoppeling uit de bestuurlijke gesprekken met de regiogemeenten over de bestuurlijke toekomst.
2. De hierna genoemde voorkeursscenario's in de regio aan de orde te stellen in het participatietraject:
Scenario 1: Zelfstandig, maar niet alleen; model netwerkgemeente;
Scenario 3: Groot-Waterland; model bestuurlijke fusie;
Scenario 6: Nul-plus (0+); model ambtelijke fusie.
3. Te overwegen of, overziende de aangereikte informatie, nog een ander concreet aan te duiden scenario in het participatietraject meegenomen dient te worden.

Bijlagen

Zes verslagen van gesprekken met bestuurlijke delegaties van 1. Purmerend en Beemster, 2. Zaanstad, 3. Oostzaan, 4. Waterland, 5. Landsmeer en 6. Edam-Volendam.

Het raadsbesluit van 21-9-2021 met bijlagen, op basis waarvan de verkenning is gehouden, wordt niet wederom meegezonden. Die stukken zijn genoegzaam bekend en raadpleegbaar op de volgende link:

<https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/wormerland/8c5d9987-feaa-42e2-a66d-53ce788d36bf> (op de website van de gemeenteraad van Wormerland) . Raad 21-9-2021, agendapunt 16d.

Toelichting

Aanleiding, gewenst resultaat en voorstel (incl. argumenten)

De aanleiding en het gewenste resultaat staan geformuleerd onder de kern van dit voorstel.

Het vertrekpunt en de voorbereiding op de gesprekken

1. De raad gaf aan de volgende toekomstscenario's te willen verkennen:
Scenario 1: Zelfstandig, maar niet alleen; model netwerkgemeente
Scenario 3: Groot-Waterland; model bestuurlijke fusie
Scenario 6: Nul-plus (0+); model ambtelijke fusie.
2. De raad gaf tevens aan om navolgende toekomst scenario's verder buiten beschouwing te laten:
Scenario 2: Poort van de Zaanstreek; model bestuurlijke fusie
Scenario 4: Benut je buurstad; model uitvoeringsgemeente of federatiegemeente
Scenario 5: Verdeel en heers: geen model (verdeling)
Scenario 7: Blauw-groen: model federatiegemeente.

Voorafgaand aan de gesprekken zijn het raadsbesluit van 21-9-2021 en de bijlage (waarin de scenario's uitgebreid zijn toegelicht) aan de gespreksdelegaties toegezonden ter voorbereiding, samen met een aantal inleidende vragen over de stand van zaken in het dossier bestuurlijke toekomst van de betreffende gemeente en over hoe wordt aangekeken tegen ons dossier, qua proces en inhoud.

Aanleiding, gewenst resultaat en voorstel (incl. argumenten)

In de bijgevoegde gespreksverslagen is te lezen hoe de collegedelegaties van de gemeenten in Zaanstreek-Waterland hun positie schetsen en inschatten in hun dossier bestuurlijke toekomst. De formuleringen luisteren nauw en spreken voor zich. Daarom worden ze hier niet vertaald of herhaald.

Duiding m.b.t. de voorkeursscenario's

Vanuit de (verslagen van de) gesprekken geven wij, vanuit de bestuurlijke verkenning, de volgende duiding voor het dossier bestuurlijke toekomst van Wormerland.

Voor de voorkeurs scenario's 1, 3 en 6 bestaat weinig tot geen animo bij de omliggende gemeenten.

Bij scenario 1 Zelfstandig, maar niet alleen; model netwerkgemeente, is er door de regio gemeenten geen waardeoordeel uitgesproken over de mogelijkheden voor Wormerland om zelfstandig te blijven. Het gebrek aan belangstelling geldt m.n. de ontwikkeling van het model netwerkgemeente. In onze visie (zoals in de scenariobeschrijvingen weergegeven) heeft die netwerkgemeente een beperkt eigen ambtelijk apparaat voor het bewaken van de bestuurlijke prioriteiten. De uitvoering gebeurt op die plek (in het netwerk) waar de beste kwaliteit kan worden geleverd; dat kan afhankelijk van de vraag zijn. De naam zegt het al: een netwerkgemeente kan dat alleen maar zijn in verbinding met andere gemeenten die dat ook willen zijn of worden. Het dichtst in de buurt komt alleen Waterland, dat zich vanuit zelfstandigheid verder wil ontwikkelen tot regio netwerkgemeente. Vrij breed gedragen in onze regio is de visie dat zelfstandige gemeenten zoveel als mogelijk zelf moeten kunnen doen. Dat geeft de meest directe regie op de taken en voorkomt veel ambtelijke en bestuurlijke afstemming met andere organisaties binnen een netwerk. Veel gehoord zijn m.b.t. het netwerkconstruct de risico's van cherry picking, te grote afhankelijkheid van andere partijen, toename van problematiek rond coördinatie en rond dienstverleningsafspraken, verwatering van zeggenschap/sturing, beperking van de mogelijkheid om integraal af te wegen, enz. In algemene zin hoorden wij de behoefte van gemeenten om zelf voldoende body te hebben om duurzaam eigenstandig de zeggenschap over en grip op hun dienstverlening te hebben en houden, in de breedste zin van het woord. Samenwerking is daarop additioneel, m.n. de verplichte samenwerkingstaken en de regionale gezamenlijke opgaven komen daarvoor in aanmerking. Daarbij is opgemerkt dat de individuele gemeenten voldoende body moeten hebben om ook goed in de samenwerking te kunnen acteren, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. Binnen de kleinere gemeenten leeft de vraag of zij elkaar wel -al dan niet op onderdelen- in samenwerking kunnen versterken, zoals dat ons voor ogen staat in een netwerkconstruct.

Voor scenario 3: Groot-Waterland; model bestuurlijke fusie, is er geen belangstelling bij de gemeente Waterland en ook niet bij Edam-Volendam. Of dat anders zou liggen als Landsmeer, Oostzaan en Wormerland wel een bestuurlijke fusie zouden aangaan, is niet te voorspellen. Bij een fusie van de drie gemeenten hoorden wij indirect wel de vraag of die op zich voldoende body zou kunnen ontwikkelen voor een duurzame toekomst op langere termijn. En in oostelijk Groot-Waterland ligt voor een aantal gemeenten een alliantie met Waterland, Edam-Volendam en Landsmeer eerder in de rede dan de combinatie van deze 3 gemeenten met Wormerland en Oostzaan erbij. Dat geldt overigens niet voor Landsmeer, deze gemeente heeft aangegeven dat zij een voorkeur heeft voor een fusie met de groen-blauwe gemeenten. Oostelijk Groot-Waterland heeft dus meerdere opties. Dat geldt specifiek voor Landsmeer, waarbij de keuze van Landsmeer ook ingrijpende gevolgen kan krijgen voor toekomstmodellen en regionale samenwerkingsmogelijkheden van Wormerland. Denk maar eens aan het model waarin Landsmeer zou kiezen voor Amsterdam als fusiepartner.

Aanleiding, gewenst resultaat en voorstel (incl. argumenten)

Verder hoorden wij de kanttekening of een dergelijke fusie wel voldoende body kan hebben omdat er een dragende pijler (lees: een middelgrote of grote gemeente) in ontbreekt. Het scenario Groot-Waterland is uiteraard ook sterk afhankelijk van de uitspraak die de raad van Oostzaan in voorbereiding heeft voor na de verkiezingen. Als er al voor opschaling zou worden gekozen in Oostzaan, valt de voorkeur dan uit naar kleinere partners, of juist naar grotere? Het huidige college van Oostzaan zou haar raad aanraden om bij bestuurlijke fusie in elk geval meerdere varianten nader te onderzoeken.

Ook scenario 6: Nul-plus (0+); model ambtelijke fusie krijgt geen warme ontvangst. Geen enkele gemeente heeft animo om samen met Oostzaan en Wormerland een nieuwe ambtelijke organisatie te vormen. Landsmeer zou er alleen over denken als het ondubbelzinnig leidt tot een bestuurlijke fusie (zeg uiterlijk in 2026). Ook Oostzaan toont enige reserve vanwege mogelijk verwaterende zeggenschap en het vraagstuk van verdeling van de capaciteit over de bestuurlijke vraag.

Meer in het algemeen zijn nog de volgende beelden te schetsen.

Regionale samenwerking

Alle gemeenten hechten aan de goede regionale samenwerking die wij al hebben en die verder in ontwikkeling is. Dat is voor alle gemeenten, groot en klein, van belang voor onze lokale samenlevingen. Geen van de gemeenten kan alle taken geheel zelfstandig verrichten, al is het maar omdat er voor sommige taken wettelijk verplichte samenwerking bestaat.

Samenwerking op thema's en in wisselende allianties:

Voor uitbreiding van OVER-gemeenten zijn geen partners binnen ZaWa te vinden, tenzij helder wordt afgesproken dat het de inleiding is op een bestuurlijke fusie. Dan is Landsmeer wellicht kandidaat.

Voor ontwikkeling van het (regionaal) netwerkconstruct zoals ons dat voor ogen staat wordt duidelijk ook niet gevoeld.

Voor overige samenwerking, meer themagericht, zijn er misschien wel partners te vinden, maar dan waarschijnlijk in verschillende allianties. Want niet alle gemeenten identificeren dezelfde thema's als kansrijk voor samenwerking. En de voorzichtigheid gebiedt te vermelden dat er dan eerst onderzoek zal moeten worden gedaan naar de eenheid van opvatting over de vraagstukken en de oplossingen en constructies die daarbij moeten worden gebouwd. Ons college denkt dan aan thema's als ICT, inkoop, arbeidsparticipatie, gezamenlijke positionering op de arbeidsmarkt, bedrijfsvoeringstaken.

Zaanstad zag in dit verband de meeste aanknopingspunten voor onderzoek naar meer thematische samenwerking.

Al met al schatten wij de animo voor intensivering van thematische samenwerking laag in. Te laag om onze spankracht, continuïteit, doelmatigheid en/of kansen direct breed, substantieel en duurzaam te vergroten.

Samenwerking met BUCH-gemeenten

Voor (nader onderzoek naar) nauwe samenwerking met de BUCH-gemeenten bleek ons geen enkele animo. Wij hoorden telkens soortgelijke motieven die te maken hebben met de afstand; nog meer gemeenten = nog complexer samenwerken en nog lastiger capaciteit verdelen; de verschillende focus; verschillende regionale opgaven en verschillende netwerken van enerzijds ZaWa-gemeenten en anderzijds BUCH-gemeenten.

Bestuurlijke nabijheid en identiteit(en) binnen de samenleving

Aanleiding, gewenst resultaat en voorstel (incl. argumenten)

Alle gemeenten, groot en klein, hechten aan bestuurlijke nabijheid en het actief stimuleren en behouden van lokale identiteit. Daarbij is voor alle partijen helder dat lokale identiteit per woonkern kan verschillen en dat de bloei en groei ervan door die herkenbare onderdelen van de samenleving zelf gestalte moeten worden gegeven. Daarop kan elke gemeente actief inspelen door erop te organiseren (denk aan wijkgericht werken; aanwezigheid, korte lijnen en warme contacten met bestuurders en ambtenaren), door te faciliteren (bijv. subsidies), en door ruimte te geven voor participatie, waar mogelijk met beslissingsbevoegdheid. Zonder de andere gemeenten tekort te willen doen vermelden wij dat Purmerend en Beemster al langere tijd, in de aanloop naar de bestuurlijke fusie, met dit thema aan de slag zijn. De beide burgemeesters van die gemeenten zijn bereid de raad daarover een uiteenzetting te geven, mocht daaraan behoefte bestaan.

Strategische besluiten over de bestuurlijke toekomst

In Zaanstad, Purmerend (na fusie met Beemster per 1-1-2022), Edam-Volendam en Waterland staat dit thema naar onze huidige inschatting niet of zeker niet hoog op de bestuurlijke agenda rond of na de verkiezingen.

In Landsmeer, Oostzaan en Wormerland wel. In alle drie deze gemeente vallen na de verkiezingen strategische besluiten te verwachten over de bestuurlijke toekomst. Met dien verstande dat Landsmeer alleen een bestuurlijke fusie in het perspectief heeft. Die gemeente gaat beslist niet voor een oplossing in ambtelijke samenwerking.

In de gesprekken met deze colleges is aan de orde geweest of het raadzaam is dat de raden na de verkiezingen afstemming overwegen over hun definitieve besluiten over de bestuurlijke toekomst. In elk geval houdt Landsmeer daarvoor ruimte, ondanks de verkennende gesprekken die zijn gehouden met Amsterdam en Purmerend.

Ook is de vraag besproken of en in hoeverre de Minister van BZK werk maakt van de door haar aangekondigde aanscherping van gemeentelijk (her)indelingsbeleid en een sterkere rol voor de provincies daarin. Het is nog niet helder hoe een nieuw kabinet en het parlement daarin staan.

Duiding m.b.t. de afgefallen scenario's

Voor de volledigheid geven wij ook duiding bij de scenario's die de raad op 21-9-2021 buiten verdere afweging bracht. In de bestuurlijke gesprekken ontdekten wij namelijk voor sommige van die scenario's wel draagvlak binnen de regio.

Scenario 2: Poort van de Zaanstreek; model bestuurlijke fusie

Zaanstad zal het zelf nimmer initiëren, maar als er vanuit Wormerland behoefte zou bestaan om dit scenario diepgaander te verkennen, dan is het waarschijnlijk dat Zaanstad daaraan zou meewerken. Daarmee is het nog niet op voorhand een reële optie, omdat er in de raad van Zaanstad verschillende opvattingen bestaan over bestuurlijke grenzen en de toekomst. Daar is echter geen afgerond (meerderheids)standpunt in te herkennen op dit moment.

Voorts is in het gesprek bij dit scenario ook geen verder onderscheid gemaakt in subvarianten waarbij dan zou worden gekeken of er onderscheid moet worden gemaakt tussen een westelijk deel en een oostelijk deel van Wormerland dat dan wel of niet in het scenario en onderzoek moet worden betrokken.

Scenario 4: Benut je buurstad; model uitvoeringsgemeente of federatiegemeente

Noch in Zaanstad, noch in Purmerend heeft dit scenario belangstelling. In Purmerend kan er misschien alleen naar worden gekeken als met zekerheid bestuurlijke fusie zou volgen.

Aanleiding, gewenst resultaat en voorstel (incl. argumenten)

Scenario 5: Verdeel en heers: geen model (verdeling)

De grote gemeenten in onze regio hebben geen voornemen tot een uitnodiging richting bestuurlijke fusie. Zij hebben daarnaast geen animo voor ambtelijke fusie met onze gemeente. Dat laatste zou anders kunnen komen te liggen, als een bestuurlijke fusie het afgesproken eindperspectief van de samenwerking is. Wij sluiten niet uit dat dit scenario (bestuurlijke opsplitsing van Wormerland richting enerzijds Zaanstad en anderzijds Purmerend) in beide gemeenten positief zou worden ontvangen, als het initiatief van Wormerland uitgaat.

Scenario 7: Blauw-groen: model federatiegemeente.

Voor deze variant is ons geen animo gebleken bij de gemeenten in Zaanstreek-Waterland.

Van deze vier scenario's lijken er twee mogelijk haalbaar in de toekomst, namelijk scenario 2 en 5. De scenario's 4 en 7 lijken niet tot de mogelijkheden te behoren.

Alternatieven (incl. argumenten)

De verschillende alternatieven zijn verwerkt in dit voorstel.

Mocht de raad in afwijking van voorgesteld besluit scenario's buiten of juist binnen het verdere besluitvormingsproces willen brengen, dan kan dat op amendement ter raadsvergadering worden beslist.

Risico's (incl. argumenten) en beheersmaatregelen

Geen vermeldenswaardig risico.

Financiële gevolgen

Toelichting

Dit voorstel heeft op zich geen financiële gevolgen.

Adviescommissies geraadpleegd (intern/extern)

Geen.

Communicatie

Het RV en de bijlagen worden ter informatie gedeeld met de betrokken gemeenten en de Provincie Noord-Holland.

Verder is dit thema onderwerp van lopend participatietraject van de raad.

Participatie

Ja

Er loopt een participatietraject waarin de begeleidingscommissie uit de raad is betrokken evenals extern adviesbureau Rijnconsult.

Juridische aspecten en beleidskader

Gemeentewet, Wet gemeenschappelijke regelingen, Wet en beleidskader ARHI.

Duurzaamheid en klimaataspecten

N.v.t.

Het college van burgemeester en wethouders van Wormerland,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

R. Kool

A.J. Michel-de Jong

Onderwerp

Dossier bestuurlijke toekomst.

RV-nummer: 2021/82

Datum: 21-12-2021

De raad van de gemeente Wormerland,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.: 14-12-2021

Besluit

1. Kennis te nemen van de in dit raadsvoorstel verwoorde terugkoppeling uit de bestuurlijke gesprekken met de regiogemeenten over de bestuurlijke toekomst.
2. De hierna genoemde voorkeursscenario's in de regio aan de orde te stellen in het participatietraject:
Scenario 1: Zelfstandig, maar niet alleen; model netwerkgemeente;
Scenario 3: Groot-Waterland; model bestuurlijke fusie;
Scenario 6: Nul-plus (0+); model ambtelijke fusie.
3. Te overwegen of, overziende de aangereikte informatie, nog een ander concreet aan te duiden scenario in het participatietraject meegenomen dient te worden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Wormerland, gehouden op 21 december 2021.

de griffier,

de voorzitter,

I.P. Vrolijk

A.J. Michel-de Jong